

Kol Jalkov

AZ ORTHODOXIA HÍREI

קול יעקב

ד' תמוז התשפ"ב – 2022. július 13.

Kiadja: Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség

2. évfolyam 46. szám

Hetiszakasz

BÁLÁK

פרשת בלק

הפטרה: יעקב שארית וה'

„Mily szépek a te sátraid Jákob, hajlékaid Izrael! Mint patakok terjeszkednek, mint kertek a folyó mellett, mint álóéfa, ültette az Örökkévaló, mint cédrusok a víz mentén.”

Július 15.

הדלקת הנרות: 20:19

Július 16.

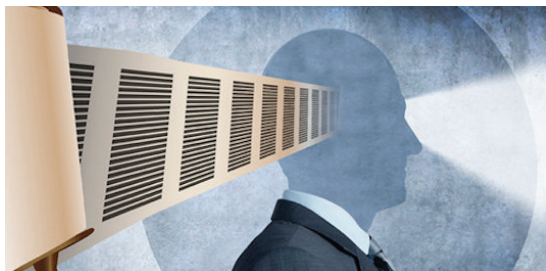
מעריב במוצאי ש"ק: 21:35

Július 17.

צום י"ז בתמוז

Ősapáink mint példaképek

A zsidó nép 3500 éve hirdeti az emberiség történetének talán legfontosabb üzenetét: élj a micvák, a jócselekedetek szerint, s legyél erkölcsös ember! A judaizmus az egész világ számára fontos, – talán ez az egyetlen olyan rendszer, mely az embereket a tisztességre neveli, ezért aztán a zsidók időtlen küldetése, hogy saját magatartásukkal, példamutatásukkal jobbat tegyék a világot.

A kortárs társadalmi szólások azt mondják: „Az a fontos, hogy jól érezd magad abban, amit csinálsz.” A Tóra viszont azt tanítja: „Az a fontos, hogy jót tegyél, függetlenül attól, hogy mit érzel.”

Természetesen az Örökkévaló akkor örül igazán a micváknak, ha azokat az ember tiszta szívből teszi, – ugyanakkor, a judaizmus mégis arra biztat, hogy légy jótékony, látogass betegeket stb., még akkor is, ha azt „csupán” azért teszed, hogy

jobban érezd magad. Minden jócselekedetet bátorítani kell, még akkor is, ha az pusztán szeszélyből fakad. Bárcsak mindenki a jótékonykodással, és az embertársaink egyéb megsegítési módjával érnék el, hogy jobban érezzük magunkat...

Azonban a világnak nem a véletlenszerű, alkalmi kedvességre van szüksége, hanem tartósan megbízható jó emberekre. Kétségtelen, hogy az alkalmi jócselekedetek meghonosíthatják bennünk a jóra való hajlamot, viszont valójában az ősapáinkból kellene a példát meríteni. Mindhárom pátriárka egy-egy tulajdonság példaképe, így Ábrahám a szeretetteljes jószág, Jicchák az önfeláldozás, Jákob pedig a tudás mintáembere.

כָּל הַמְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת בְּדוּעַ שֶׁהוּא מַזְרֵעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ, וְכָל מִי שֶׁאִינוּ מְרַחֵם עַל הַבְּרִיּוֹת — בְּדוּעַ שֶׁאִינוּ מַזְרֵעוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ – „A zsidók az együttérző szülők könnyörtelen gyermekei, aki viszont könnyörtelen embertársaival szembe, az nem Ábrahám atyánk leszármazottja.” – áll a Talmudban (*Bécá 32b*). A zsidó hagyomány azt tanítja, hogy az élet megköveteli mindannyiunktól a kedvességet, a jócselekedetek gyakorlását.

Jeff Jacoby aish.com-on megjelent cikke alapján.

English Corner – Parashat Balak

The central character of this week's parasha, Bilam, seems rather peculiar. On the one hand, we know that he was a prophet, and not just any prophet, but one rivalling Moshe in abilities.

“There never arose in Yisrael a prophet like Moshe.” (*Devarim 34:10*.) but outside Yisrael, a prophet like Moshe did arise – Bilam! We are clearly dealing with a very unique person.

On the other hand, though, his actions seem comical. He is trying to manipulate the Creator of the uni-

verse. “HaShem came to Bilam at night and said to him, If the men have come to call for you, go with them...” (*Bamidbar 22:20*.) Bilam appears to have HaShem's approval for his plan of attack – he seems to have changed HaShem's mind! In fact, there was no approval at all, and no changing of HaShem's position.

The Gemara uses this episode to teach us a principle in how HaShem runs the world: “B'derech she'adam rotze leilech bah, molichin oso” – A man is led along the path that he wishes to travel. If a person really

wishes to pursue a course of action, no matter what it is, he will actually be aided in doing so.

When we are confronted with a new situation, our task is to see truth and avoid being blinded by personal bias. Once we make the correct decision, we can also benefit from the principle of “a man is led along the path that he wishes to follow” and receive special assistance in pursuing good. “One who comes to purify himself receives assistance” (*Yoma 38*.) (Brea, Slifkin).

Shabbat Shalom, Paskesz Sharon

Bálák (4Mózes 22:2-25:9.)

„S megnyitotta az Örökkévaló a számár száját [...]” (4Mózes 22:28.) – Figyelmeztette az Örökkévaló Bileámot, hogy ne bízta el magát, ne legyen gögös, hogy próféciaát lát. Hiszen a számár biztos, hogy nem érdemi meg, hogy láthassa a Teremtő angyalát, illetve beszéljen, most mégis „kiérdemelte” ezt, mert ezzel Izrael népének javát szolgálta. Ugyanígy ő is – Bileám – csakis azért kapta meg a prófécia lehetőségét, mert az Izrael népének javát szolgálta, ő maga viszont nem volt érdemes rá jobban mint a számár (*Kli Jokor*).

„S mondta Bolok Bileámnak: Se meg ne átkozd, se meg ne áldjad.” (4Mózes 23:25.) – Meg kell értenünk miért egyezett most bele Bolok abba, hogy „[...] meg ne átkozd”? Úgy tűnik, hogy megértette, hogy

megvalósul, amit ígér a Tóra: „[...] de az Örökkévaló a te Istened nem akart hallgatni Bileámra, és átváltotta az Örökkévaló a te Istened az átkot számadra áldássá, mert szeret téged az Örökkévaló a te Istened.” (5Mózes 23:6.) Vagyis minél jobban, minél többet akarta Bileám átkozni a népet, annál több áldást kaptak. Ezért mondta Bolok: „[...] se meg ne átkozd” – ne próbáld átkozni őket többet, hogy ne kapjanak több áldást (*Chászám Szajfer*).

„Felemelte Bileám a szemeit és látta Izraelt, mint lakik törzsek szerint; és szállott reá Isten szelleme.” (4Mózes 24:2.) – RáSI: „látta, hogy bejárataik nem egymással szembe nyílnak, és szállott reá Isten szelleme, elhatározta szívében, hogy nem átkozza őket.” RáSI magyarázata-

nak egyszerű értelme, hogy Bélám látta, hogy egyikük nem néz bele a másik életébe, nem kíváncsiskodnak. Rabbi Boruch miMezsebuzs magyarázata a következő: úgy áll a Midrásban, hogy a Teremtő azt mondja népének: nyissatok nekem kaput, mint a tű foka, én pedig nyitok nektek, mint egy terem kapuja.

Azaz, ha az ember mutat egy kis jelet, hogy közeledni akar az Örökkévalóhoz, akkor a Teremtő nyit felé egy hatalmas kaput, hogy be tudjon lépni és közeledni tudjon hozzá. Ez RáSI magyarázatának mélyebb értelme. Bileám látta, hogy a kapuk nem egymással szemben vannak és nem egyformák kapujaik: míg Izrael kapuja kicsi és szűk, addig a Teremtőé széles és hatalmas. Ebből megértette az Örökkévaló óriási szeretetét népe, Izrael felé, és megértette belőle, hogy nem képes megátkozni őket.

Gut sábesz, Paskesz Zev

A „dráj-vochen” szabályai Támuz 17-től Áv 9-ig 1. rész

(1.) Mert támuz hó tizenhetedikén kezdődtek meg a Szentély pusztulásának a nyomorúságai, azért már e naptól kezdve szoktak egészen tisóbeáv (áv hó 9.) utánig némi gyászt tartani. Illő minden Isten-félt embernek, hogy e három héten („dráj-vochen”) minden nap, mihelyst a dél elmúlt, imádkozza el a קינות הציור siralmait (Jeruzsálem pusztulása felett).

Nem kötnek házasságot, ha nem is teljesítette eddig a „szaporodjatok és sokasodjatok” (1Mózes 1:28.) parancsát, de eljegyzést szabad tartani, lakomával is egészen áv hó újholdnapjáig. Ros-chódes áv (újhold) napjától kezdve azonban szabad ugyan eljegyzést lekötni, mindazonáltal tilos ünnepélyes lakomát tartani, de ehetnek befőtt csemegét és hasonlót. A muzsikuszidónak, kinek ez a foglalkozása, szabad áv hó újholdjáig életfenntartás céljából nem-zsidók házában zenélni, de ros chodestől kezdve a böjt utáni ott is tilos. Sivóószor betámuz (támuz hó 17-én) napján magán szintén tilos, ugyanígy aszóró betévész (tévész 10.) napján is.

Némelyek sivóószor betámuz napjától tisó beávig nem szoktak húst enni, sem bort inni, kivéve sábesz napján vagy valamely micvakötelesség örömlakomáján.

(2.) Ezekben a napokban nem szoktak שהחיו áldást mondani, ezért ne vásároljanak és ne öltsenek fel új ruhát, mert arra שהחיו áldást kellene elmondani.

Az elsőszülött kiváltása alkalmával elmondják a שהחיו bróchót, hogy a (30. napjára esedékes) micvát el ne mulasszák.

A gyümölcsnél enyhébben vehetik a tilalmat és sábesz napján, vagy akár hétköznap is, ha tisó beáv után már nem igen kapni azt a gyümölcsöt, szabad a שהחיו áldását elmondani rája.

(3.) Nem szokták e napokban lenyírni sem a fej haját, sem a szakállt, sem bármiféle szőrt a testen. Tilos nagyoknak lenyírni a kiskorúak haját.

(4.) A bajuszt, ha az evésben akadályozza, Ráv Ganzfried Szmó szerint szabad levágni azon hét kezdetéig, amelybe a tisó beáv esik, de azon a héten, amelyen a tisó beáv van, meg kell tiltani.

(5.) A köröm levágását nem

kell megtiltani csak azon a héten, amelybe a tisó-beáv napja esik. A nőnek a tisztuló mikve-fürdőre való előkészületképpen még azon a héten is szabad. Hasonlóképpen szabad a móhelnek (a körülmetélőnek) is a periára alkalmassá vágnia a körmeit.

(6.) A sivóószor betámuz és tisó beáv időszakra eső három sábeszkor שהפטרה-nak egy-egy (három) feddő prófétái leckét olvasnak fel; ezek: דברי ירמיהו Jirmijáhu szavai (*Jirmijáhu I.*), שמעו דבר יהוה Halljátok az Örökkévaló szavát (*Jirmijáhu 2. 4. stb.*) és חזון ישעיהו Jesajáhu látomását (*Jesajáhu I.*). Emlékeztető jele a három szakasz első szavainak kezdőbetűiből álló דשׁיה szó. Ha tévedett és az első sábeszon az akkor felolvasott hetiszakasz שהפטרה-ját olvasta, akkor a következő sábeszon a דברי ירמיהו és a שמעו kezdetű mindkét שהפטרה-t elolvassák, mert az Írásban a második majdnem közvetlen követi az elsőt. Ha áv hó ros-chódes (újholdja) esik sábeszra a השמים כסאי kezdetű prófétai leckét mondják, de vannak községek, hol ez esetben is a שמעו szakaszát olvassák שהפטרה-nak.

Ráv Fellner Joél: a legnagyobb jesiva atyja

Támuz 13-án, 97 éve dicsőült meg Ráv Fellner Joél háLévi (1862–1925) sátorlajújhelyi rabbi. Az újhelyi rabbiról Korein Dezső, a korabeli orthodoxia egyik vezéremberének írása alapján emlékezünk meg:

„Aki ismerte, ilyennek képzelte a prágai híres Löw rabbit, a Gólem alkotóját. Szinte klasszikus tökéletességű Talmud-tudós, mély vallásosságú, kifinomult jellemű, bölcs és jószágos: ilyen volt az »újhelyi rabbi«, ahogy a zsidó közvélemény az elhunyt Fellner Joel sátorlajújhelyi orthodox főrabbit nevezte.

Életét kiegészítem néhány jellegzetes ecsetvonással, hiszen abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy a megdicsőült mestert évtizedek óta közlelről ismerhettem és személyéhez a nagy tiszteleten kívül intim barátság köteléke is fűzött. Évek óta szerény házamat tüntette ki azzal, hogy pesti tartózkodása alkalmával nálam lakott és így bőséges alkalmam volt, hogy gondolatvilágát alaposan megismerjem.

Átyja, Rabbi Simon Chájim Fellner beledi főrabbi, kora egyik legkiválóbb Talmud-tudósa volt, apósa az ország határain túl is éles eszéről és nagy tudományosságáról ismeretes R. Ákivá Schreiber pápai kereskedő, Rabbi Simon Schreiber, néhai krakkói főrabbi és osztrák reichsrathi képviselő fia és a Chaszam Szófer unokája volt. A fiatal Rabbi Joél Fellner első állomása Szombathely volt, ahol mint magánrabbi működött és mellékesen az ottani orthodox hitközség pénztárosi tisztségét is éveken át ritka lelkiismeretességgel látta el. A zöld asztalnál ismerte meg az eleven hitközségi élet és én ott ismertem meg benne az egyenes jellemű és minden pártok felett álló, igazságszerető lelkes zsidó papot.

Mint Talmud-tudós feltétlenül a legelső

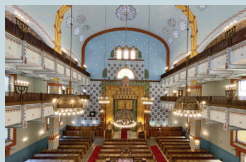
közé tartozott. Háláchikus döntvényei előtt az ország minden rabbija tisztelettel hajlott meg. Érdekes és egészen egyéni felfogást vallott a rabbiszek öröklésének kérdésében. Fiait azért nem nevelte rabbinak, mert attól tartott, hogy majdan halála után tisztára a »chazáka« alapján foglalja el valamelyikük a rabbi-stallumot. Még gondolatban is tiltakozott ez ellen, mert a hitközség szabad választási jogát igen nagyra becsülte.

Amilyen intranzigens volt a vallásosság dolgában, olyan megértő és jószágos szívű patrónusa volt a szegényeknek és szűkölködőknek. Különösen szívén hordta a jesivák ügyét és meggyőzően fejtegette, hogy a fővárosi zsidóság segélyezés dolgában messze elmaradt a vidéktől, ahol a hitközségek óriási áldozatok árán tartják fenn a jesivákat. Csonka-Magyarország legnagyobb jesivája volt az övé, a tanítás valósággal életszükséglete lett és sajnos, jórésztben ennek a szenvedélyének esett áldozatul törekeny, gyenge fizikum.

Nagy gyakorlati felfogásról tettek tanúságot főképp anyagi és kereskedelmi jogi kérdésekben hozott döntvényei. Az ország minden részéből, még külföldről is gyakran fordultak hozzá döntésért. Érdekes, hogy a valorizáció jogosságát tekintve a megboldogult még a hazai bíróságok ez irányú joggyakorlatát elismerte. Nagy etikai felfogására jellemző, hogy a háborús és a konjunktúrális vagytonokat nem tartotta nagyra. Azt szokta mondani megvetőleg: »ezekhez vér tapad és nem lesz rajtuk áldás.«

Nem volt »csodarabbi«, de annál méltóbb utódául bizonyult a középkori nagy bölcseknek, gaónoknak.” חבל על דאבדין ולא משתכחין (Szánhedrin 111a).

LEGYEN A TÁMOGATÓNK!

Kolel • Kazinczy Sász Chevra • Kazinczy Zsinagóga • Dessewffy Zsinagóga • Alma utcai Zsinagóga • Pesti Sul • Teleki Stiebel • Női Klub • Kazinczy Klub • Kidus • Mikve • Talmud Tóra gyerekeknek • Adomány a rászorulóknak • Chevra Kadisa

www.tamogatas.maoih.hu

Hanna Garden étterem

Nyitvatartás:

Vasárnap-Csütörtök: 12:00-22:00

Péntek: 12:00-16:00

Asztalfoglalás: (06 1) 342 1072

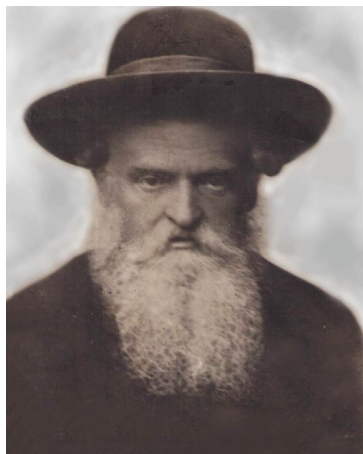
web: hannagarden.hu

e-mail: hannagarden@maoih.hu

Kínálatunkban a hagyományos magyar és zsidó konyha nélkülözhetetlen fogásai szerepelnek.

MAOIH 150
5632 ÓTA

Ráv Schück Menáchem Mendel jorcájtja

A polgári naptár szerint idén július 11-ére esik Ráv Schück Menáchem Mendel (1851–1927) szikszói rabbi évfordulója, tammuz 12. Régi rabbicaládból származott, nagyapja a דוד ירמא szerzője, tokaji rabbi volt, aki a בקעי שרשי, nádudvari rabbi elsőszülött fiaként látta meg a napvilágot. A szülői házból Berettyóújfaluba került, ahol Blum Ámrám gáon tanítványa lett, onnét pedig Pozsonyban ment, ahol a רפוס טבש egyik kiválósága lett. Felesége, Rebecen Tojba a biharnagybajomi rabbi leánya volt. 1907-ben, mint szepesváraljai rabbi tartott drósét a szikszói rásekol leányának esküvőjén, mely olyan nagy hatást keltett, hogy rögtön rabbijuknak választották meg. Működése felekezeten átívelő tiszteletet váltott ki az emberekből, amit jól példáz, hogy halála után a katolikus pap indítványára tíz napig szüneteltek a köztéri zenés rendezvények. Sírkőállításakor vejét, Jungreisz Árje Léb hálÉvi (1900–1944) rabbit választották utódjának. Egyszerűen faragott macévája a mezőlaborci temetőben található. Emlékéből fakadjon áldás!

Imaidők az orthodox imaházakban (2022.07.15.–07.21.)

	Szombatfogadás	Szombaton (reggeli, délutáni és esti ima)	Hétköznaponként (reggeli, délutáni és esti ima)
Kazinczy nagyzsinagóga	20:30	09:00; 20:20; 21:35	08:00 és 09:00 (vasárnap) 07:00 és 08:00 (hétfőtől péntekig) 13:30 (vasárnap-péntek) 20:20 (vasárnap-csütörtök)* 20:50 és 21:45 (vasárnap-csütörtök)
Desseffy zsinagóga	19:00	9:30; 20:15	08:30; 20:30; 21:00
Alma utcai imaház	-	09:00	-
Teleki téri stiebel	-	09:00	-
Visegrádi Sul	-	09:00	-

Hanna Deli

Szeretettel várjuk vendégeinket a Hanna Delibe folyamatosan bővülő árukészlettel, házi készítésű süteményekkel az új teraszon. Péntekenként kézműves bárcnesszal, jeruzsálemi kuglival stb.

Cím: 1074 Budapest, Dob u. 35. Telefon: +36 (1) 342 1639

Rendelés leadása: rendeles@maoih.hu

Nyitvatartás: Hétfő–Csütörtök: 9:00–18:00 Péntek: 7:00–15:00

A hétfői és csütörtöki 8 órakor kezdődő Sáchrisz Tóra olvasásának lelki és szellemi tápláléka után, szeretettel látunk egy kiadós közös reggelire.

Nap	Időpont	Téma	Előadó
Vasárnap	18:30–19:15	Mindennapi cháláchá családfőknek	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Hetiszakasz: ami a múlt hétről kimaradt	
Hétfő	18:30–19:15	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
	19:30–20:15	Hetiszakasz RáSI-val	R. Paskesz Zev
Kedd	18:30–19:15	Gemará Bráchet	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Muszár	
Szerda	18:30–19:15	Jiddiskájt fiataloknak és idősebbeknek	R. Dan Daniel
	19:30–20:15	Háláchá Smá és t'filá	R. Paskesz Zev
Csütörtök	18:30–19:15	Hetiszakasz chászidut	R. Paskesz Zev
	19:30–20:15	Muszár	

Kol Jákov 2022 – 46. szám Ingyenes lapszám. Heti, képes, információs magazin.

MAOIH 1074 Budapest Dob utca 35. | e-mail: info@maoih.hu | web: www.maoih.hu | Felelős kiadó: Deutsch Róbert | Főszerkesztő: Cseh Viktor
A lapban megjelent hirdetések tartalmáért a kiadó nem vállal felelősséget. Az elhelyezett fizetett hirdetések nem tükrözik a szerkesztőség vagy a kiadó véleményét.
A hirdetések közzétételükor teljes mértékben figyelembe vesszük a gazdasági reklámtevékenységről szóló 1997. évi LVIII. törvény rendelkezéseit, valamint az önszabályozó reklámpiacon kialakult gyakorlatot. A kiadvány törzsi és egyéb szent szövegeket, illetve azok magyarázatait tartalmazza, ezért kérjük ne dobja el.